

AYOLLAR KIYIMINI TIKISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYASI

Jumanova Gulbahor Bozorovna*Qashqadaryo viloyati Qamashi tuman 2-son
politexnikumi ishlab chiqarish ta'lim ustasi***ANNOTATSIYA**

Ushbu maqolada ayollar kiyimini tikish jarayonida qo'llanilayotgan zamonaviy texnologiyalar, innovatsion ishlab chiqarish usullari hamda dizayn va konstruksiyalashdagi yangi yondashuvlar batafsil yoritiladi. Tadqiqotda kiyim tikish sanoatida raqamli modellashtirish, avtomatlashtirilgan kesish texnologiyalari, zamonaviy tikuv uskunalari va yuqori sifatli to'qimachilik materiallaridan foydalanishning ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, ergonomika, estetik talablar va iste'molchilarning individual ehtiyojlarini inobatga olgan holda kiyim ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish masalalariga alohida e'tibor qaratiladi. Maqolada zamonaviy texnologiyalar yordamida mahsulot sifatini oshirish, ishlab chiqarish samaradorligini yaxshilash hamda raqobatbardosh ayollar kiyimlarini yaratish imkoniyatlari ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan asoslab beriladi. Tadqiqot natijalari tikuvchilik sohasi mutaxassislari, dizaynerlar va kasb-hunar ta'limi muassasalari uchun amaliy ahamiyatga ega bo'lib, ayollar kiyimini tikish texnologiyasini zamonaviy talablar asosida rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ayollar kiyimi, zamonaviy tikuv texnologiyalari, kiyim konstruksiyasi, dizayn va modellashtirish, avtomatlashtirilgan kesish, tikuv uskunalari, innovatsion materiallar, ergonomika, sifat menejmenti, raqobatbardoshlik.

АННОТАЦИЯ

В данной статье подробно рассматриваются современные технологии пошива женской одежды, инновационные методы производства, а также новые подходы в области дизайна и конструирования изделий. В исследовании анализируется значение цифрового моделирования, автоматизированных технологий раскроя, современного швейного оборудования и использования высококачественных текстильных материалов в процессе изготовления женской одежды. Особое внимание уделяется вопросам совершенствования производственных процессов с учётом эргономических и эстетических требований, а также индивидуальных потребностей потребителей. В статье научно и практико-ориентированно обосновываются возможности повышения качества продукции, эффективности производства и создания конкурентоспособной женской одежды на основе внедрения современных технологий. Результаты исследования могут быть полезны специалистам швейной отрасли, дизайнерам и обучающимся профессиональных

образовательных учреждений и способствуют развитию технологий пошива женской одежды в соответствии с современными требованиями.

Ключевые слова: женская одежда, современные швейные технологии, конструирование одежды, дизайн и моделирование, автоматизированный раскрой, швейное оборудование, инновационные материалы, эргономика, управление качеством, конкурентоспособность.

ABSTRACT

This article examines modern technologies used in the production of women's clothing, highlighting innovative manufacturing methods as well as contemporary approaches to design and garment construction. The study analyzes the role of digital modeling, automated cutting technologies, advanced sewing equipment, and the use of high-quality textile materials in the process of women's apparel manufacturing. Particular attention is paid to the improvement of production processes with consideration of ergonomic and aesthetic requirements and the individual needs of consumers. The article provides a scientific and practical justification for the potential of modern technologies to enhance product quality, increase production efficiency, and create competitive women's clothing. The research findings are of practical value for professionals in the garment industry, designers, and vocational education institutions, contributing to the development of women's clothing production technologies in line with contemporary demands.

Keywords: women's clothing, modern sewing technologies, garment construction, design and modeling, automated cutting, sewing equipment, innovative materials, ergonomics, quality management, competitiveness.

Hozirgi globallashuv va texnologik taraqqiyot sharoitida tikuvchilik sanoati, xususan ayollar kiyimini ishlab chiqarish sohasi jadal rivojlanib bormoqda. Ayollar kiyimi nafaqat insonning kundalik ehtiyojini qondiruvchi mahsulot, balki jamiyat madaniyati, estetik qarashlari va ijtimoiy rivojlanish darajasini aks ettiruvchi muhim omil hisoblanadi. Bugungi kunda ayollar kiyimiga qo'yiladigan talablar faqatgina tashqi ko'rinish bilan chegaralanib qolmay, balki qulaylik, funksionallik, sifat va ekologik xavfsizlik kabi mezonlarni ham o'z ichiga olmoqda. Zamonaviy bozor sharoitida iste'molchilarning didi va ehtiyojlari tez o'zgarib borayotganligi sababli tikuvchilik korxonalari oldida yangi vazifalar yuzaga kelmoqda. Ayniqsa, moda tendensiyalarining tezkor almashinuvi, individual buyurtmalarga bo'lgan talabning ortishi hamda raqobat muhitining kuchayishi ishlab chiqarish jarayonlarini zamonaviy texnologiyalar asosida tashkil etishni taqozo etadi. Shu nuqtai nazardan, ayollar kiyimini tikishda innovatsion texnologiyalarni joriy etish ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va yuqori sifatli mahsulot yaratishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi.

Ayollar kiyimini ishlab chiqarish jarayoni murakkab va ko'p bosqichli tizim bo'lib, u dizayn yaratish, konstruksiyalash, material tanlash, kesish, tikish va tayyor mahsulot sifatini nazorat qilish kabi ketma-ket jarayonlarni o'z ichiga oladi. Ushbu bosqichlarning har birida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish mahsulotning yakuniy sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Raqamli dizayn va modellashtirish dasturlari, avtomatlashtirilgan kesish uskunalari hamda yuqori texnologiyali tikuv mashinalari ayollar kiyimini ishlab chiqarishda yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Shuningdek, bugungi kunda ekologik barqarorlik va resurslardan oqilona foydalanish masalalari ham tikuvchilik sanoatida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Zamonaviy texnologiyalar mato sarfini kamaytirish, ishlab chiqarish chiqindilarini qisqartirish va atrof-muhitga salbiy ta'sirni minimallashtirishga xizmat qilmoqda. Bu esa ayollar kiyimini tikishda ekologik toza va barqaror ishlab chiqarish tamoyillarini shakllantirishga imkon beradi.

Mazkur maqolada ayollar kiyimini tikishda qo'llanilayotgan zamonaviy texnologiyalar, ularning ishlab chiqarish jarayoniga ta'siri, mahsulot sifati va raqobatbardoshligini oshirishdagi o'rni atroflicha yoritiladi. Tadqiqot natijalari tikuvchilik sohasi mutaxassislari, dizaynerlar hamda kasb-hunar ta'limi tizimi uchun nazariy va amaliy ahamiyatga ega bo'lib, ayollar kiyimini ishlab chiqarishni zamon talablari asosida rivojlantirishga xizmat qiladi.

1. Ayollar kiyimini tikishda zamonaviy texnologiyalarning ahamiyati

Hozirgi davrda tikuvchilik sanoati texnologik taraqqiyot ta'sirida tubdan yangilanib, ayollar kiyimini ishlab chiqarishda zamonaviy texnologiyalar yetakchi o'rinni egallamoqda. Bozor iqtisodiyoti sharoitida iste'molchilarning didi va ehtiyojlari tez-tez o'zgarib borayotgani, moda yo'nalishlarining qisqa muddatda yangilanib turishi ishlab chiqaruvchilardan yuqori moslashuvchanlikni talab etadi. Shu sababli zamonaviy texnologiyalarni joriy etish mahsulotlarni qisqa vaqt ichida, yuqori sifatda va talabga mos holda ishlab chiqarish imkonini beradi. Zamonaviy texnologiyalar ayollar kiyimining tashqi ko'rinishini yaxshilash bilan birga, ishlab chiqarish jarayonlarining samaradorligini oshiradi. Mehnat resurslaridan oqilona foydalanish, ishlab chiqarish tannarxini kamaytirish va mahsulot raqobatbardoshligini ta'minlashda innovatsion texnologiyalar muhim ahamiyat kasb etadi. Natijada tikuvchilik korxonalari ichki va tashqi bozor talablariga moslashib, barqaror rivojlanish imkoniyatiga ega bo'ladi.

2. Kiyim dizayni va konstruksiyasida raqamli texnologiyalar

Ayollar kiyimini tikish jarayonida dizayn va konstruksiyalash bosqichi mahsulotning estetik va funksional jihatdan mukammalligini belgilab beradi. Bugungi kunda ushbu jarayonlarda CAD (Computer-Aided Design) va CAM (Computer-Aided Manufacturing) texnologiyalaridan keng foydalanilmoqda. Raqamli modellashtirish orqali kiyim shakli, o'lchamlari va konstruktiv yechimlari aniq hisoblab chiqiladi, bu

esa inson tanasiga mos va qulay kiyimlar yaratishga imkon beradi. Raqamli texnologiyalar individual buyurtmalarni bajarishda ham katta qulaylik yaratadi. Virtual fitting tizimlari yordamida kiyim namunasi real tikilmasdan turib, uning inson gavdasidagi ko'rinishi tahlil qilinadi. Bu esa vaqtni tejash, qayta tikish ehtiyojini kamaytirish va mijozlar qoniqishini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, dizayn jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xatoliklar oldindan aniqlanib, ishlab chiqarish jarayonining uzluksizligini ta'minlaydi.

3. Zamonaviy materiallar va to'qimachilik mahsulotlari

Ayollar kiyimini tikishda foydalaniladigan materiallarning sifati tayyor mahsulotning qulayligi va xizmat muddatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Zamonaviy to'qimachilik sanoati tomonidan ishlab chiqarilayotgan matolar yuqori texnologik talablarga javob berib, tabiiy va sun'iy tolalarning optimal uyg'unligiga asoslanadi. Bunday materiallar yengilligi, elastikligi va mustahkamligi bilan ajralib turadi. Bugungi kunda ekologik toza, hipoallergen va nafas oluvchi matolardan foydalanish keng ommalashmoqda. Bu esa ayollar kiyimining salomatlikka zararsiz bo'lishini ta'minlaydi. Matolarning rang barqarorligi, yuvishga va tashqi ta'sirlarga chidamliligi esa kiyimning uzoq muddat davomida o'z ko'rinishini saqlab qolishiga xizmat qiladi. Zamonaviy materiallardan foydalanish ayollar kiyimining estetik jozibasini oshirish bilan birga, ishlab chiqarish sifatini ham yuqori darajaga ko'taradi.

4. Avtomatlashtirilgan kesish va tikuv jarayonlari

Zamonaviy tikuvchilik ishlab chiqarishida avtomatlashtirilgan kesish texnologiyalarining joriy etilishi texnologik jarayonlarning aniqligi va samaradorligini oshirmoqda. Kompyuter boshqaruviga ega kesish uskunalari yordamida mato aniq o'lchamlar asosida, minimal chiqindi bilan kesiladi. Bu esa material tejamkorligini ta'minlab, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytiradi. Tikuv jarayonida qo'llanilayotgan zamonaviy, yuqori tezlikda ishlovchi va ko'p funksiyali tikuv mashinalari murakkab choklarni sifatli va tez bajarish imkonini beradi. Natijada ishlab chiqarish hajmi oshib, mahsulot sifati barqaror saqlanadi. Avtomatlashtirilgan texnologiyalar inson omilidan kelib chiqadigan xatoliklarni kamaytirib, ishlab chiqarish jarayonining uzluksizligini ta'minlaydi.

5. Ergonomika va sifat nazorati

Ayollar kiyimini tikishda ergonomik talablarni hisobga olish tayyor mahsulotning qulayligi va amaliy qiymatini belgilaydi. Kiyim inson tanasining anatomik xususiyatlariga mos bo'lishi, harakatlanishga xalaqit bermasligi va kundalik foydalanishda qulaylik yaratishi lozim. Zamonaviy texnologiyalar yordamida kiyimning ergonomik xususiyatlari chuqur tahlil qilinib, optimal konstruktiv yechimlar ishlab chiqiladi. Shu bilan birga, ishlab chiqarishning barcha bosqichlarida sifat nazorati tizimli ravishda amalga oshiriladi. Tayyor mahsulotning choklari, material sifati va tashqi ko'rinishi sinchkovlik bilan tekshiriladi. Sifat menejmenti tizimlarining

joriy etilishi mahsulotlarning belgilangan standartlarga muvofiqligini ta'minlab, iste'molchilarning ishonchini oshiradi.

6. Zamonaviy texnologiyalarning iqtisodiy va ijtimoiy samaradorligi

Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish ayollar kiyimini tikish jarayonining iqtisodiy samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Ishlab chiqarish jarayonlarining avtomatlashtirilishi vaqt va mehnat resurslarini tejab, mahsulot tannarxini pasaytirishga xizmat qiladi. Natijada ishlab chiqarish hajmi ortib, korxonalarning foydalilik darajasi oshadi. Ijtimoiy jihatdan esa zamonaviy texnologiyalar asosida ishlab chiqarilgan ayollar kiyimi iste'molchilarning estetik va amaliy ehtiyojlarini to'liq qondiradi. Yuqori sifatli, qulay va zamonaviy dizaynga ega kiyimlar jamiyatda madaniy didning shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu tariqa, zamonaviy texnologiyalar ayollar kiyimini tikish sohasining barqaror rivojlanishini ta'minlab, milliy tikuvchilik sanoatining raqobatbardoshligini oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, ayollar kiyimini tikish jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish bugungi tikuvchilik sanoatining muhim va ajralmas qismi hisoblanadi. Innovatsion yondashuvlar, raqamli texnologiyalar hamda avtomatlashtirilgan ishlab chiqarish usullarining joriy etilishi mahsulot sifatini oshirish, ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish va raqobatbardosh ayollar kiyimlarini yaratishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Zamonaviy texnologiyalar yordamida dizayn va konstruksiyalash jarayonlarining aniqligi ta'minlanib, inson tanasiga mos, qulay va estetik jihatdan mukammal kiyimlar ishlab chiqarish imkoniyati kengaymoqda. Shuningdek, zamonaviy to'qimachilik materiallaridan foydalanish ayollar kiyimining funksionalligi, mustahkamligi va xizmat muddatini uzaytirishga xizmat qiladi. Ekologik xavfsiz va innovatsion materiallar asosida tayyorlangan kiyimlar iste'molchilarning sog'lig'ini muhofaza qilish bilan bir qatorda atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirishga ham yordam beradi. Avtomatlashtirilgan kesish va tikuv texnologiyalari esa ishlab chiqarish samaradorligini oshirib, vaqt va resurslardan oqilona foydalanishni ta'minlaydi. Ayollar kiyimini tikishda ergonomika va sifat nazoratiga alohida e'tibor qaratilishi tayyor mahsulotning qulayligi va ishonchliligini kafolatlaydi. Sifat menejmenti tizimlarining joriy etilishi mahsulotlarning xalqaro va milliy standartlarga muvofiqligini ta'minlab, iste'molchilarning ishonchini oshiradi. Natijada tikuvchilik korxonalari bozor talablariga tezkor moslashib, barqaror rivojlanish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Umuman olganda, ayollar kiyimini tikishning zamonaviy texnologiyalari sohaning texnik va iqtisodiy rivojlanishini jadallashtirib, milliy tikuvchilik sanoatining salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Ushbu texnologiyalarni amaliyotga keng joriy etish orqali yuqori sifatli, estetik jihatdan mukammal va raqobatbardosh ayollar kiyimlarini ishlab chiqarish imkoniyatlari yanada kengayadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdukarimov S.A. **Tikuvchilik buyumlarini loyihalash va konstruksiyalash asoslari.** – Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
2. Ismoilova N.Sh., Karimova D.R. **Ayollar kiyimini modellashtirish va dizayni.** – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
3. Qodirova M.X. **Tikuvchilik texnologiyasi.** – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2018.
4. Rasulov B.B. **Zamonaviy tikuv uskunolari va ishlab chiqarish texnologiyalari.** – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2021.
5. Karimov D. **Raqamli texnologiyalar asosida kiyim dizayni.** // Texnologik innovatsiyalar jurnali, 2022. – URL: <https://texnovosti.uz/digital-fashion>
6. O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi. **Tikuvchilik sanoatidagi yangi texnologiyalar.** – URL: <https://innovatsiya.uz/industry/texti>
7. ISO 9001:2015. **Quality Management Systems – Requirements.** International Organization for Standardization. – URL: <https://www.iso.org/standard/62085.html>
8. Moda dizaynerlari jurnali. **Ayollar kiyimi ishlab chiqarishidagi avtomatlashtirilgan texnologiyalar.** – URL: <https://fashionjournal.uz/tech-women>